Megélénkült az élet
A DÓM TÉREN

Kedd reggeltől különösen megélénkült a Dóm tér környéke, a szabadtéri játékok színhelyén egyszerre három produkció színpadképeihez készítik vagy állítgatják a már elkészült díszleteket.

A legnagyobb a mozgás középütt, a színpadon, ahol a Bánk bán díszleteinek összeállításán fáradozik — huszonkettedmagával — *Juhász* Ágoston színpadmester.

Munkájukat a frissen festett nézőtéri székekről nézi végig a Bánk bán rendezője, *Békés* András, és a díszleteket tervező *Forrai* Gábor, akik Szegedre látogattak, hogy megtekinthessék a már láthatóvá vált, kivitelezett díszletrészleteket. Miután felmérték a kulisszák összhatását, mindketten felkapaszkodnak a díszlet tetejére, hogy ott is körülnézhessenek.

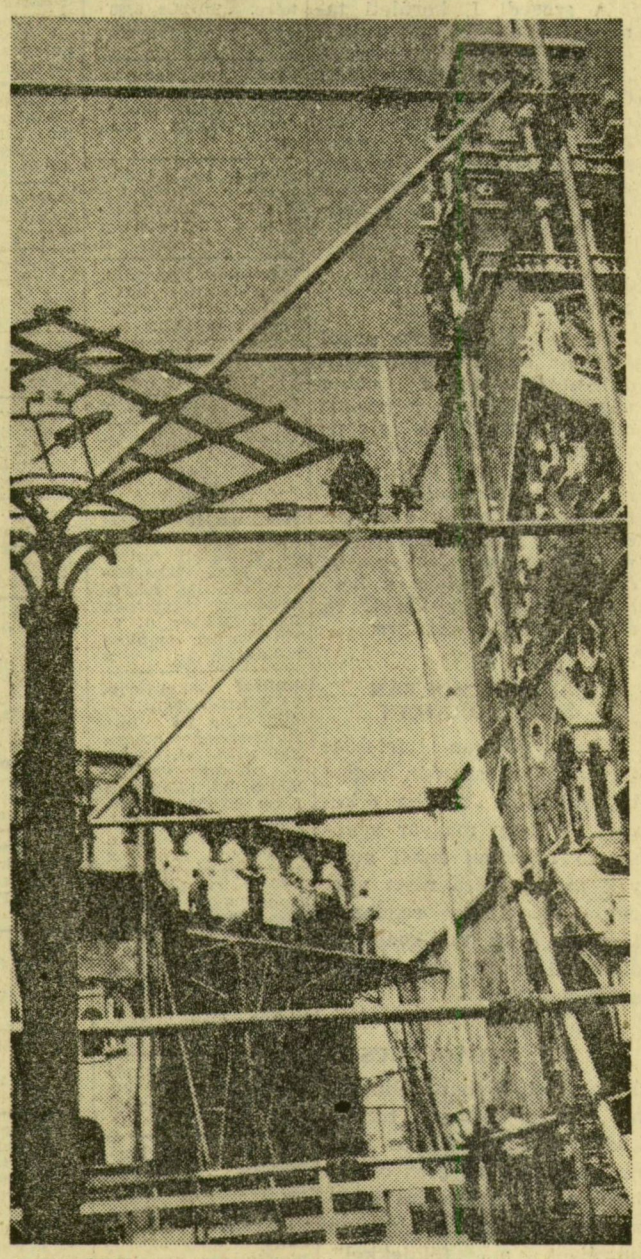

A Tragédiához tartozó vasállványzat kétoldalt alaposan kitágítja a színteret. Képünkön elöl az állványzat, a háttérben a Bánk bán díszleteit emelik magasra

A környezet adottságaira építve

A díszlet tapasztalhatóan a *plaszticitásra*, nem pedig a színes, harsány hatásra törekszik.

— Az elmúlt évek során a Dóm tér színpadára olyan műveket rendeztem — jegyzi meg Békés András —, amelyekkel kapcsolatosan látványos hatású, fordulatos, s elsősorban a szenzáció — olykor a meghökkenés — eszközeivel dolgozó megoldásokat kellett alkalmaznunk mind a rendezés, mind a díszletek tekintetében. E rendezői és díszletmegoldások számára inkább *terhes* volt olykor a templom és a Dömötör-torony, mint hasznos. Mivel a Bánk bán immár „klasszikussá" nőtt műsordarabja a szegedi szabadtérinek, s a közönség részéről is jólismert, új színreformálásban az a szempont vezet, hogy *kerüljük* a „meghökkentő" megoldásokat, s igyekezzünk minél teljesebben felhasználni *a Dóm adottságait.* Klasszikusan egyszerű, mégis monumentális szabadtéri megfogalmazását szándékozzuk produkálni a műnek, mely méltó e ragyogó alkotáshoz, s mely azokhoz a tradíciókhoz kötődik, amelyek a közönség nagy részében élnek Erkel és Katona művével kapcsolatosan.

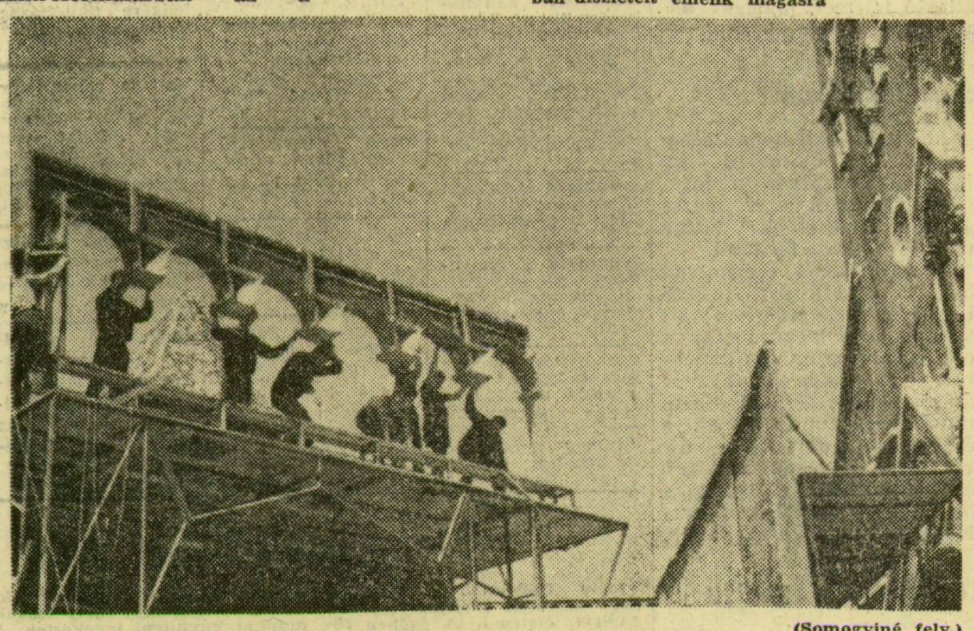

(Somogyiné felv.)

A Bánk bán díszletállító próbáján az oszlopsort illesztik helyére a műszakiak

Teljes összhangban

Forrai Gábor a következőkben foglalja össze a díszlettervezés koncepcióját:

— Amint látható, a téren lelhető román építészeti stílusjegyeket átvittük a díszletekre. Ezzel elértük azt, hogy a díszlet a Dóm tér szerves tartozékaként hat. Véleményem szerint ez a megoldás közelíti meg legjobban a szabadtéri díszletstílusát.

— Hogyan alkalmazzák a fényhatásokat a Bánk bánnál?

— A díszletterületet és a dómot a *világítás* fogja összekötni. A fény másrészt a *plasztika érvényre juttatását* szolgálja.

A Bánk bán díszleteitől jobbra és balra a Tragédia díszleteinek vasvázát szerelik. *Bakó* József szcenikus hangja harsan:

— Jánoskám! — integet a fővilágosítónak, Blaskó Jánosnak. — Ezt a bódét rakassátok arrébb, mert nincs ki az 5 és fél méter.

Blaskó János fővilágosító a színhelyre fut, hogy intézkedjék... Nagy a munkaláz, a Tragédiához tartozó vasállványzat építésén kívül teljes lendülettel készülnek a Turandot díszletei is. *Mánya* Károly festőművész irányításával a *Sándor*-testvérek: Sándor és János közelében *Nyilasi* Imre és *Jakobei* Emma fürge ecsettel varázsolja színessé a matt kulisszát, *Fülöp* Zoltán elképzelései szerint.

Molnár András szobrászművész kék inge hol itt, hol ott villan meg a napfényben. Órá éppoly nagy szükség van, mint az asztalosok szorgoskezű irányítójára, *Kolonics* József asztalosmesterre: a díszletek nagy része a helyszínen készül.

Tízezer jelmez

Egyébként összesen 10 000 jelmezt használnak fel az idei szabadtérin. Mintegy 600 statisztát szerződtetnek a Turandot, a Bánk bán és az Ember tragédiája előadásaihoz. Több, mint 200 műszakit foglalkoztatnak már ezekben a napokban is. A 3000 hangszórót különkülön átvizsgálják, s a GELKA szakemberei megkezdték folyamatos felszerelésüket.

A szabadtéri „nagyüzem" megindult...

D. E.

A bürokrácia és táptalaja

A közvélemény általában a bürokrácia „jelzőműszerének" a felesleges hivatali papírfogyasztást, értelmetlen adminisztrálást tekinti. Pedig hát a papír, amely közmondásszerűen türelmes — igazán nem tehet róla... Az ok és az okozat felcserélése, ha a bürokrácia kétségkívül kellemetlen és költséges, de mégis csupán felületi tünetét magával a bürokrácia lényegével azonosítjuk.

Ne adjunk azonban felmentést a szükségtelen irodai papírhalmaznak se, mivel a bürokráciának ez a kísérőjelensége önmagában is sok kárt okoz, s egyébként a pontos diagnózishoz gondosan tanulmányozni kell a tüneteket is. A nyomdák évente mintegy tízezer tonna papírból állítanak elő ügyviteli nyomtatványokat, de a „kereslet" ezt jócskán meghaladja. A különös hiánycikk eredőit kutatva, az év elején tartott országos vizsgálat megállapította, hogy például a tsz-eknek évente átlag mintegy 230 féle jelentést kell készíteniök, amelyek 36 ezer adatot tartalmaznak, a nagyobb iparvállalatok pedig olykor 80—90 szervnek tartoznak jelentést, adatot szállítani. Fontos előrelépés, hogy azóta országos érvényű intézkedések születtek a felesleges adatszolgáltatás „kiszűrésére".

Természetesen korántsem a nyomtatványok és kitöltésük költsége a legsúlyosabb következmény. Sokkal inkább az a munkstílus, amely több helyütt a „papírfedezék" mögött kialakult! Valójában ez a gazdasági jellegű bürokráciának hatásában legfontosabb kórtünete: a döntéseket elkerülő, a felelősségtől irtózó „papírstílus"! Itt már szoros kölcsönhatásba fonódik az ok az okozattal: a sok papír, amely egyrészt felszíni tünete a bürokráciának, másrészt táptalaja, sőt leplezője is. Mert, aki minden intézkedését, döntését ügyiratok halmazával „támasztja alá", az valójában megkerüli magát a személyes döntést is; elvégre ő „fedezve van", a többi pedig — úgymond — nem rá tartozik.

A túlontúl ismert körvonalak helyett — nézzük inkább a gyakorlati tényeket. Az egyik iparvállalat idei tervéből még az esztendő elején töröltek 43 millió forint értékű termelést. A vállalat anyag- és áruforgalmi osztály vezetője ezt követően cikket írt a gyári újságban, s ebben bejelentette az üzem közvéleményének: a tervből törölt termeléshez szükséges anyagok beszerzése — amint írta — „továbbra is folyamatban van, mivel semmi intézkedést nem kaptunk ennek leállítására, így ez az 1965. évi anyagkészletünk további növekedését fogja eredményezni". Számára nem a szabályok szelleme, célja a lényeg — az tehát, hogy szükséglet, megrendelés nélkül pazarlás lenne termelni —, hanem a csupasz tény, hogy van-e vagy nincs paragrafus a kár megakadályozására. A hűvösen tárgyilagos közlés — „semmi intézkedést nem kaptunk" — valójában azt fedi, hogy sokmilliónyi érték (s a gyár profiljából következően: devizáért vásárolt importanyag is) eleve kikapcsolódik a népgazdaság vérkeringéséből. Bár azóta életbe léptek országos jogszabályok a felesleges megrendelések lemondásáról, de itt nem ez, hanem az ügy mögött kitapintható jelenség érdemel figyelmet.

Miféle szabály, miféle érdekeltség kell a nyilvánvaló népgazdasági kár megakadályozásához? Elvégre a helyi látószög átekinthető határain belül, mindenkitől megkövetelhető — ha nem is jogszabály, de a lelkiismeret alapján! —, hogy védelmezze a közösség érdekeit, gátat vessen a kárnak, pazarlásnak. Ismeretes, hogy a Központi Bizottság kezdeményezésére szakértő bizottságok dolgoznak irányítási-tervezési rendszerünk tökéletesítésén — de az új módszerekhez is a megvalósítás logikája, az ésszerű gyakorlati alkalmazás szükséges!

Az előbbi példa kirívóan egyértelmű, de a bürokratikus — magyarán: a papír mögé bújó — stílus árnyaltabb, finomabb formái is ugyancsak több helyütt fellelhetők. A Központi Statisztikai Hivatal egyik vizsgálata tanulmányozta több mint száz gépipari termék korszerűségét, s kitűnt például, hogy 98 vizsgált gyártmányból 70 jóval nehezebb a hasonló külföldi termékeknél. Ez pedig azt jelenti, hogy a jobbára import eredetű anyagból a kelleténél többet használnak fel, s ez nemcsak költségesebb, de az egész gyártmány korszerűtlenebbé, alacsonyabb áron értékesíthetővé válik. Jóllehet, erről évek óta szó van újságcikkekben, intézkedésekben — a gyártó üzem „fedve van" a szemrehányásokkal szemben, hiszen a termék konstrukcióját jóváhagyták, gyártását tervszám írja elő, s ugyanez érvényes a „túlsúlyos" anyagos szállító kohászati üzemre.

Sokan őszintén és tettre készen törekednek a bürokrácia gyomlálására — írtva a szükségtelen papírbozótot. Ez feltétlenül üdvözlendő, mert sok hasznot ígér mind morálisan, mind pénzben. De célszerű és valóban eredményes csak az lehet, ha a személyes, önálló és felelős munkastílus erősítésével kezdjük a sort!

TÁBORI ANDRÁS

Mohácsnál még mindig erős a védelmi készültség

A dunántúli esőzésektől megduzzadt Rába a szerdára virradó éjjel Körmendnél tetőzött 376 centiméteres vízszinttel, amely 129 centiméterrel maradt el az áprilisi maximumtól. A Mura 382 centiméterre emelkedett. Ezért elrendelték a harmadfokú árvízvédelmi készültséget Zalaapátinál elsőfokú készültség őrzi a Zala folyó torkolati szakaszát. A Dráva magyar szakaszán nincs lényeges változás.

A Duna vízszintje az utóbbi 24 órában 7—12 centiméterrel csökkent, s szerda reggel végre már az egész magyar szakaszon kisebb volt a jelenlegi vízállás az 1954. évi maximumnál. Ez a különbség Dunaremeténél 172, Budapestnél 107, Bajánál 23, de Mohácsnál csak 7 centiméter. Ezért a déli szakaszokon, Szekszárd, Baja és Mohács térségében továbbra is nagy erővel őrzik, védik és erősítik a gátakat.

VESZÉLYES PONTOK JUGOSZLÁVIÁBAN

A nagy esőzések után továbbra is Gombosnál a legválságosabb a helyzet. A gombosi Duna-híd mögötti vasútvonal mellett kedden átszakadt egy gát, s másodpercenként két-három köbméter víz ömlik a szondi rétre. A gát védői a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak az áttört gát betömésén.

Begecsnél a Duna vízállása apadt. Az újvidéki kikötőbe megérkezett a Szovjetunióból az egymillió homokzsák első szállítmánya.

A legújabb hivatalos adatok szerint a Vajdaságban eddig mintegy 50 000 hektárnyi földterület áll víz alatt, s legalább ilyen terjedelmű erdőséget is elöntött a víz. Az összesen víz alatt levő több mint 4000 lakóház közül eddig már 800 összedőlt, a veszélyeztetett árvízterületekről pedig több mint 25 000 személyt költöztettek el.

GÁTAT TÉPETT A MURA

A Mura szerdán Muraszerdahelynél áttörte a gátat és árasztani kezdte a környező területet. A helyi lakosság, a hadsereg és a milícia egységei nagy nehézségek árán homokzsákokkal eltorlaszolták ugyan a nyílást, de a folyó továbbra is kiöntéssel fenyeget, mert vízállása állandóan növekszik. Kotoriba mellett gyors ütemben dolgoznak a gát elkészítésén. Ez a gát védelmezi Kotoribát az elöntéstől. A kritikus pontig mindössze 14 centiméter van hátra, a vízállás pedig óránként mintegy két centiméterrel emelkedik. Ezért most a Muraköz minden folyómenti helységében a gátak erősítésére rendelték ki az embereket.

A varazsdi járás területén a Dráva tovább apad. (MTI)

Nagyobb gondot fordítanak a traktorosok egészségvédelmére

A mezőgazdasági gépipar, továbbá az autó- és traktoripar szakembereinek közreműködésével szerdán a munkásvédelem kérdéseiről tanácskoztak a Vasas Szakszervezetben. Kiss János kohó- és gépipari miniszterhelyettes vezetésével arról tárgyaltak, hogy milyen módon lehet eredményesebben védeni a mezőgazdasági gépkezelők testi épségét. Megállapították, hogy még mindig nem minden traktor van ellátva védőfülkével, amely a traktorvezető egészségét az időjárás viszontagságai ellen óvja. A legújabb típusú traktorok már természetesen vezetőfülkével készülnek. Most az a feladat, hogy a már forgalomban levő régi traktorokhoz pótlólag alakítsanak ki az időjárás ellen védő, megfelelő fülkéket. Az UE—28-as traktorok vezetőfülkéinek terve már elkészült, a próbasorozatot még az idén átadják, a sorozatgyártásával pedig a Kohó- és Gépipari Minisztérium a balassagyarmati vas- és fémipari vállalatot bízta meg.

Gazdasági kapcsolatok skandináv szövetkezetekkel

A skandináv szövetkezeti központok elnökeinek múlt évi magyarországi látogatását viszonzó magyar szövetkezeti delegáció a napokban érkezett haza csaknem egyhónapos dániai, norvégiai, illetve svédországi körútjáról. Hazatérőben a magyar szövetkezeti vezetők találkoztak és tárgyalásokat folytattak a Német Szövetségi Köztársaságban a mezőgazdasági szövetkezetek központi szövetsége és a német fogyasztási szövetkezetek központi szövetségének vezetőivel.

— A magyar szövetkezeti delegáció — mint *Szirmai* Jenő, a SZÖVOSZ elnöke, a delegáció vezetője, az MTI munkatársának adott nyilatkozatában rámutatott — *bővítette szövetkezeteink társadalmi kapcsolatait.*

— *Gazdasági tárgyalásaink elsősorban a magyar gyümölcs-, zöldségexport lehetőségeit javítják.* A dán szövetkezetek felajánlották, hogy a magyar zöldség-, gyümölcs, valamint konzervipari készítmények bevezetésére *„magyar heteket" rendeznek* egyes nagy supermarketjeikben. A norvégok elsősorban cukor, bútor, sportáruk és konzervek iránt érdeklődtek, s bár a beviteli tilalmak ennek meglehetősen szűk határt szabnak, valószínűleg lehetőség lesz a Norvégiába irányuló zöldség-, gyümölcsszállítások növelésére is. A részletek megvitatására ősszel norvég szövetkezeti kereskedelmi delegáció érkezik Budapestre. *Svédország gazdasági tárgyalásaink eredménye a zöldség-, gyümölcsszállítások növekedésében jut majd kifejezésre,* de határozott érdeklődést mutattak konfekció- és más iparcikkek iránt is. A tárgyalások — még ebben az évben — Budapesten folytatódnak. Hasonló eredménnyel végződtek az NSZK szövetkezeteivel folytatott gazdasági tárgyalásaink is — fejezte be nyilatkozatát Szirmai Jenő.